

[Gade]

Det er midler, som vi er villige til at finde, og vi kan endda pege på nogle steder, hvor vi kan hente dem. Det står i modsætning til nogle af overbudspartierne til højre i salen. Vi vil sige til landbruget, at det skal selvfølgelig være solidarisk over for resten af samfundet, der skal stille disse penge til rådighed. Det skal man gøre ved at give afkald på de samfundsskabte værdistigninger, som vil komme i kølvandet af, at landbruget igen kommer til at fungere.

Et andet sted, hvor vi må sige der skal være solidaritet, er blandt landmændene indbyrdes, så de landmænd, der tjener godt, også er med til at betale til dem, der er ramt af det høje renteniveau.

Der må også være en mulighed for solidaritet danske bønder imellem. Jeg vil sige det på den måde, at danske bønder må udvide deres erfaringer for at arbejde sammen i andelsforeninger, ved at det også kommer til at gælde inden for produktionen, ved at man arbejder i fællesskab om selve produktionen. Den fælles solidaritet betyder, at de kan løse en række opgaver bedre.

Her vil jeg knytte an til noget af det, der også står i beslutningsforslaget, om økologisk landbrug. Det er rigtigt, at der skal forskes i økologisk landbrug. Men det er også rigtigt, at det er noget, vi skal have sat i gang med almindelige bønder, der kan få økonomisk mulighed for at arbejde med de ting – man kunne sige: i praksis arbejde med økologisk landbrug. Her tror jeg at andelsbruget er en klart bedre mulighed. Det behøver ikke være nær så hårdt presset økonomisk, specielt ikke hvis vi giver andelsbruget de fordele, som ligger i vores forslag om, at det kan optræde som en delfond under hovedfonden.

Når SF har kædet de kortsigtede forslag sammen med en længerevarende reform for hele landbruget, så er det, fordi vi ikke tror på de kortsigtede løsninger eller på, at indpumpning af penge på kort sigt er nok, og at det giver et resultat. Vi står i en situation nu, hvor vi kunne få nogle resultater ved at lave nogle længeresigtede løsninger. Vi står måske også ved et skillepunkt, hvor vi kan vælge enten en udvikling til højre, som bygger på bylandmænd, på stordrift, på kapitalinteresser, eller en udvikling, som jeg ikke vil skjule kan ligge til venstre, altså politisk til venstre. Det var dér, venstre engang stod, dengang det organiserede bønderne. Det er

en udvikling, der ligger til venstre, som bygger på fællesskab, på solidaritet. Den står i skærende modsætning til den anden udvikling, som altså bygger på en tilført kapital fra kapitalinteresser, og som bygger på en stordrift, som bliver så voldsom, at ingen kan være tjent med det, heller ikke de forbrugere, som skal have produkterne.

Jeg vil mene, at det er det valg, vi står over for i denne situation, og jeg vil mene, det også er bedst for danske bønder at vælge den solidariske vej, for den kommer de selv til at bestemme over, og de kommer til at bestemme langt mere i det, som nogle borgerlige partier vil kalde socialisering.

Vores jordbrugsreform skal bestemmes af danske bønder selv; det er danske bønder, der skal forvalte midlerne. De skal sige nej til værdistigningen, men ja til at få indflydelse på forvaltningen af pengene i fællesskab og solidarisk. Det er for mig at se en udvikling, som vil falde smukt i tråd med de danske bønders kulturelle traditioner for at stå sammen i krisesituationer og bygge på andelstanker. Men det står selvfølgelig i modsætning til mere traditionelle, kapitalistiske og højreorienterede synspunkter inden for landbrugssektoren.

Stubbjær Pedersen (CD):

Dette forslag fra SF om en socialisering af dansk landbrug må vi naturligvis tage afstand fra. Hvis vi går punkterne igennem, er der ikke meget, vi kan være positive over for. Men nu er CD et parti, som helst ikke bare vil sige nej, nej, nej, og derfor vil jeg sige, at CD, hvad angår andelsbrug, vil være åben over for at diskutere alternative ejerformer. Vi vil naturligvis bevare selvejet i dansk landbrug for dem, der ønsker at bevare selvejet, men hvis f.eks. en kreds af landmænd bliver enige om at overføre selvejet til en af dem ejet andelsforening, vil vi være villige til at diskutere det. Jeg siger det bare som et signal, for den måde, SF har lagt det frem i deres forslag, tager vi helt klart afstand fra. En del af det ser rimeligt ud i punkterne på forsiden, men i bemærkningerne siger SF jo rent ud, hvad det drejer sig om, nemlig en socialisering af dansk landbrug.

Nu ved jeg heller ikke, hvor alvorligt man skal tage et sådant forslag, for vi har jo for